

УДК 378:001. (063)

П 78

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова конференції - Богданов Ігор Тимофійович, доктор педагогічних наук, професор, ректор Бердянського державного педагогічного університету

Організатори конференції:

Іржи Кабелка, голова правління The Company "DEL a.s.";

Ліпич Вікторія Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Бердянського державного педагогічного університету;

Онищенко Сергій Вікторович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій Бердянського державного педагогічного університету, голова Ради молодих учених факультету ФМКТО БДПУ;

Шурденко Марія Махайлівна, асистент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій Бердянського державного педагогічного університету

Шульженко Анжеліка Сергіївна, провідний фахівець Бердянського державного педагогічного університету

П-78 Пріоритетні напрямки розвитку науки та освіти: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23 грудня 2020 року) : збірник тез. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – 96 с.

До збірника увійшли матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції “Пріоритетні напрямки розвитку науки та освіти”. Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, пошукувачів, викладачів, студентів

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© Бердянський державний педагогічний університет, 2020
© Автори статей, 2020

ЗМІСТ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКА

Kosteniuk Yuliia, Balaban Kateryna Determination of the Monopolization Degree the Mobile Network Market in Ukraine	6
Костенюк Ю.Б., Гондзель В.О. Аналіз закономірностей у споживанні алкогольних напоїв та захворюваності в Україні	9
Постельжук О.П. Політика ідентичності як механізм впливу на систему державного управління у сфері національної безпеки	12
Постельжук Я.В. Концептуальні засади політики у сфері профілактики захворювань, формування розвиненої культури здоров'я та здорового способу життя	15
Тетеринец Т.А. Современная интерпретация понятия «человеческий капитал»	18
Шумська С.В., Атаманчук З.А. Портфель інвестора в умовах пандемії	21

ІСТОРИЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Дубяга А.П. Кореляти орієнтації кістяків у похованнях Дніпро-донської катакомбної культури	24
Проценко Є.О. Доля культурної інтелігенції Донбасу після нацистської окупації (1943-1945 рр.)	27

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Гавронский В.П. Контактная скульптура как один из основных способов создания комфортной среды обитания	30
Дуднік М.Г. Нейронні мережі в дизайні	32
Пантус Н.М., Борисюк О.С. Багатофункціональна упаковка як засіб комунікації та вирішення екологічних проблем	34
Пантус Н.М., Пахмутова Г.О. Специфіка графічної мови при створенні серії плакатів на тему психологічного насилля	36

Пантус Н.М., Полковнікова С.М. Пошук нових засобів виразності при створенні абстрактно-образної композиції «фіорди пам'яті»	38
---	----

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Gorustovich Tatyana Activation of Cognitive Activity of Students	40
Глішова О.М. Особливості організації інклюзивної групи в закладі дошкільної освіти	42
Григор'єва В.В., Гончарова К.В. Методи засвоєння диригентського жесту на початковому етапі навчання диригуванню у фаховій підготовці майбутніх вчителів музики	45
Деміденко О.І., Троян Ю.Ю. Сучасний дизайн офісного приміщення ІТ-компаній	48
Коваль О.С. Формування мотивації серед здобувачів освіти в дистанційному навчанні ..	53
Лазутіна Ю.М., Белова А.О. Дистанційна освіта – проблеми, перспективи, переваги	56
Переворська О.І., Ревуцька О.Г. Сімейні цінності як психолого-педагогічний феномен	59
Потапенко Г.М., Потапенко М.В. Дистанційне навчання: сучасний формат освіти	62
Радіонова М.С. Розвиток комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах онлайн-навчання	64
Чепелевська М.М. Модель підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі	66

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Gorustovich Tatyana Opportunities for Using Multimedia Presentations in the Educational Process ...	69
Gorustovich Tatyana Features of Using Multimedia Technologies in the Educational Process	71
Юрковец Ж.Г. Применение дистанционных образовательных технологий в условиях среднего специального образования в области энергосбережения и повышения энергоэффективности	73

ДОЛЯ КУЛЬТУРНОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ ДОНБАСУ ПІСЛЯ НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1943-1945 РР.)

Проценко Євгенія Олександрівна

Кандидат історичних наук

(Донецький національний університет імені Василя Стуса)

Дослідження радянської історії українського Донбасу, особливо періоду Другої світової війни, висвітлення в суспільному просторі незручних, неприємних тем допоможе усвідомити болісні уроки війни, подолати травму окупацій в українському суспільстві. У зв'язку з тим важливого значення набуває вивчення людини на війні, зокрема інтелігенції, як носія культури.

Доля інтелігенції Донбасу, яка працювала на окупованій території тема малодосліджена, у наявності історії окремих діячів, не володіємо повними статистичними даними та інформацією стосовно обвинувачень. У ході аналізу науково-документальної серії книг «Реабілітовані історії» по Донецькій та Луганській областям та співставлення інформації з іншими джерелами: архівними документами, спогадами, періодичною пресою, вдалося дослідити долю деяких культурних діячів, які працювали в роки окупації. Зокрема, нами з'ясовано, що релігійний діяч К.І. Ангілопов був репресований у 1945 р., як служитель релігійного культу, без деталей вироку. В газеті «Нове життя», що виходила в роки окупації в Ворошиловграді зустрічаємо інформацію, що він був протоієреєм Донецького єпархіального управління, освятив пам'ятник у Ворошиловграді «Загиблим борцям за визволення України від жидо-більшовицького деспотичної влади». Схожу історію маємо з І.Є. Колесніковим, який був звинувачений радянською владою як служитель культу в 1944 р., без відомостей щодо обвинувачення. В газеті «Нове життя» знаходимо інформацію, яка вказує, що він був звинувачений через свою діяльність в роки окупації, у якості протоієрея.

Ускладнює розуміння картини репресій культурних діячів, які працювали на окупованій території, те, що значна частина інтелігенції брала собі псевдоніми, переважно артисти театрів кабаре, які виступали для військових, працівники редакцій окупаційних газет. Так, серед репресованих по Сталінській області у 1944 р. зустрічається прізвище балерини театру Манойлова (Сидорова) Євгенія (Неллі) Федорівна. Ми не маємо інформації щодо до того, за що вона була засуджена, не зустрічається вона й серед списків працівників театрів, на шпальтах окупаційної преси. Проте, ймовірно вона була балериною театру кабаре, на це вказує псевдонім.

Частина інтелігенції йшла працювати на окупантів для того, щоб врятувати культурні надбання регіону, їх доля складалась по різному. Відомий краєзнавець, археолог, заступник директору Ворошиловградського краєзнавчого музею С.О. Локтюшев (почесний член Паризької академії наук) в роки окупації врятував частину експонатів музею, проте радянська влада стверджувала, що саме він передав експонати нацистській владі, через що діяч був репресований. Врятував

11 полотен Сталінського художнього музею художник Є.Є. Грейліх, радянська влада спочатку з підозрою віднеслась до митця, проте він не був засуджений. Припускаємо, що тут могла вплинути посада С.О. Локтюшева, адже він як замісник директора музею ніс відповідальність за збереження культурного надбання, на відміну від Є.Є. Грейліха.

Варто відзначити, що доля культурних діячів не завжди складалась трагічно, частина митців змогла емігрувати за кордон, зокрема в Німеччину. Інші діячі продовжили працювати, що можна пояснити тим, що радянська влада вимушена була визнати, що більшість населення опинились на окупованій території та співпрацювали з нацистами. Це було мовчазним визнанням того, що радянська влада кинула населення напризволяще. Варто зазначити, що репресійна політика держави 1943-1945 рр. відрізнялась від 1930-х рр., влада воліла не акцентувати увагу на колаборації, створюючи міф «усенародного опору». Вже у травні 1942 року через Наказ прокурора СРСР № 46 сс «Про кваліфікацію злочинів осіб, що перейшли на службу до німецько-фашистських окупантів у районах, тимчасово захоплених ворогом» від 15 травня 1942 року влада передивилась поняття «посібник». Наказ передбачав не притягати до кримінальної відповідальності радянських громадян, котрі працювали на адміністративних посадах у тому випадку, коли слідством буде встановлено, що вони надавали допомогу партизанам, підпільникам і частинам Червоної армії, або саботували вимоги німецької влади, допомагали населенню у приховуванні продовольчих запасів та майна, або іншими засобами сприяли боротьбі проти нацистських окупантів. Робітники і службовці, які займалися своєю фаховою роботою (лікарі, вчителі і т. ін.) за окупантів, також не згадувалися в останньому переліку.

До закінчення війни частина митців, хто перебував на окупованій території були залучені до шефських концертів для бійців Червоної армії, таким чином їм начебто дали можливість спокути провину. Так, балерина О.П. Горчакова, яка під час окупації була прямою Юзівського (Сталінського) музичного театру, є дані, що вона долучалась до виступів театру кабаре, 9 вересня (радянські війська зайшли у Сталіно 8 вересня 1943 р.) звернулась до польового військкомату із проханням зарахувати її в ряди Червоної Армії. Після повернення з евакуації трупи театру балерина виступала на шефських концертах. О.П.Горчакова за службу в Червоній Армії отримала медаль «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років», орден «Вітчизняної Війни II ступеня», орден «За мужність», нагрудний знак ветеран 8-й Повітряної Армії. У 1951 р. балерина О.П. Горчакова отримала звання Заслуженої артистки України. Проте артистка так і не отримала звання Народної, можливо однією з причин стала робота в період окупації.

Став одним з перших регіонів, який було звільнено від нацистської окупації, Донбас знов став своєрідним полігоном політики деокупації, зокрема його культурного життя. За умов війни, що продовжувалась, радянський уряд на ходу корегував політику щодо населення, яке стикнулось з іншої культурою, взаємодіяло з окупантами, було свідком передвоєнної безпорадності та відвертих прорахунків радянської влади, зокрема в культурній сфері. Аналіз джерел

II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
(23 грудня 2020 р., м. Бердянськ)

свідчить про «стримані» репресії проти колаборантів – культурних діячів, більшість з яких обрала можливість «спокути провину» службою в лавах Червоної армії або участю у шефських концертах. Припускаємо, що «стриманістю» репресій радянська влада мовчазно визнавала помилки перед кинutoї напризволяще напередодні війни культурною інтелігенцією Донбасу.